

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

Ordförråds- utveckling

En litteraturstudie om hur multimodalt arbete, läsförståelse och dialogisk högläsning främjar ordförrådet hos elever i lågstadiet.

KURS	<i>Examensarbete 1, 15hp</i>
PROGRAM	<i>Grundlärarprogrammet – inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolan F-3.</i>
FÖRFATTARE	<i>Linnéa Bolmvik, Matilda Malm</i>
EXAMINATOR	<i>Lars Bokander</i>
TERMIN	<i>VT26</i>

SAMMANFATTNING

Linnéa Bolmvik, Matilda Malm

Ordförrådsutveckling - En litteraturstudie om hur multimodalt arbete, läsförståelse och dialogisk högläsning främjar ordförrådet hos elever i lågstadiet.

Vocabulary Development – A Literature Review on How Multimodal Approaches, Reading Comprehension, and Dialogic Read-Alouds Support Vocabulary Development in Lower Primary Students.

Antal sidor: 22

Litteraturstudien undersöker hur tidigare forskning ser på hur ordförrådet kan utvecklas i lågstadiet. Studien lyfter fram läsning, dialogisk högläsning och multimodala arbetssätt som undervisningssätt. En översikt har skapats utifrån olika forskningsartiklar i syfte för att undersöka hur multimodala arbetssätt och läsning kan undervisas för att stödja elevers ordförrådsutveckling. Elever behöver få möjligheten att möta ord på olika sätt, det kan vara genom olika typer av modaliteter, samtal och att få möta ord i ett konkret sammanhang. Utifrån de analyserade forskningsartiklarna behöver lärare lägga ner tid på planering för att ge alla elever möjligheten att lära på bästa sätt. Lärarens egna uppfattningar, erfarenheter och engagemang påverkar undervisningen. Den tidiga språkliga förmågan är viktig för det fortsatta lärandet i senare skolår.

Nyckelord: Ordförråd, ordförståelse, multimodalitet, läsning, dialogisk högläsning

---

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Syfte och frågeställningar	3
3. Bakgrund.....	4
3.1 Ordförråd.....	4
3.2 Multimodalt arbetssätt.....	6
3.3 Läsning och dialogisk högläsning i undervisningen	6
3.4 Styrdokument (Lgr22 och kommentarmaterial)	7
4. Metod.....	8
4.1 Informationssökning	8
4.2 Urval.....	8
4.3 Valda artiklar.....	9
4.4 Materialanalys	11
5. Resultat	12
5.1 Lärarens påverkan på ordförrådsundervisning.....	12
5.2 Multimodala lärmiljöer och dess påverkan på elevers ordförrådsutveckling	13
5.3 Läsningens påverkan ordförrådsutvecklingen	14
5.4 Dialogisk högläsning som stöd för ordförrådsutveckling.....	15
6. Diskussion.....	17
6.1 Metoddiskussion	17
6.2 Resultatdiskussion.....	18
6.2.1 Multimodala arbetssätt i undervisningen.....	18
6.2.2 Läsningens och dialogiska högläsningens betydelse för ordförrådsutvecklingen	20
6.3 Vidare forskning	21
Referenslista	23
Bilagor	
Bilaga 1: Söktabell.....	

Bilaga 2: Diagram över urvalsprocessen.....

Bilaga 3: Översikt över analyserat material .....

1. Inledning

Utbildningen bidrar till att ge varje individ möjlighet till att utveckla sitt språk. Under våra VFU – perioder har vi mött olika typer av undervisning där fokus på ord har varierat. Vi har sett hur lärare endast har benämnt ord medan andra sätter ord i kontext, diskussion samt repeterar. Därför började vi fundera på vad ordförråd i undervisningen faktiskt har för påverkan för lärandet i de tidiga skolåren. Språket är en grundläggande förutsättning för att kunna tänka, kommunicera och lära. I kursplanen för svenska i läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet [Lgr22] (Skolverket, 2024) står det att grunden för elevers fortsatta språkutveckling läggs under de första åren i skolan. Dessutom är den språkliga förmågan sammankopplad med skolframgång och skapar möjligheter för elever att tillgodogöra sig undervisningen i samtliga ämnen (Skolverket, 2025, s. 230). En central del av den språkliga förmågan är ordförrådet, vilket spelar en avgörande roll för elevers språkförståelse samt fortsatta lärande. I takt med att undervisningen successivt blir mer ämnesspecifik ökar också kraven på språklig precision och begreppslig förståelse (Nya språket lyfter, 2023, s. 5–6). Den tidiga språkutvecklingen framhålls därför som avgörande för elevers fortsatta lärande (Schmidt, 2023, s. 26). Syftet med denna litteraturstudie är att undersöka hur läraren kan arbeta för att stödja elevers utveckling av ordförråd i lågstadiet samt genom läsning och multimodalt arbete som forskning lyfter fram som verkningsfulla. Studien bygger på en analys och sammanställning av nationell och internationell forskning inom området språkutvecklande undervisning. Genom att systematiskt granska och syntensera tidigare studier avser arbetet att besvara studiens frågeställningar och bidra med en fördjupad förståelse för hur undervisning kan utformas för att gynna elevers lexikala utveckling. Studien har avgränsats till forskning som berör förskolan till årskurs 6, med särskilt fokus på lågstadiet. Denna avgränsning har gjorts för att skapa en förståelse för det språkutvecklande arbetets progression. Vidare begränsas studien till undervisningsstrategier som kan tillämpas inom klassrumsundervisningen, vilket motiveras av ambitioner att bidra med kunskap som är direkt relevant för yrkesamma lärare. Denna studie undersöker hur lärare arbetar med ordförråd utifrån multimodalt arbete samt läsningens påverkan. Studien inleds med en bakgrund där de två nämnda ämnena är centrala. Därefter följer metoden som redogör för urval och genomförande av litteraturstudien. Resultatet sammanställer och analyserar forskning utifrån arbetets

frågeställningar, och slutligen diskuteras resultatet i förhållande till tidigare forskning och styrdokument.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att belysa och bidra med kunskap om hur undervisningen kan utformas för att främja elevers ordförråd i de tidiga skolåren. Studien fokuserar på hur undervisningen kan utformas inom multimodalt arbetssätt, läsning och dialogisk högläsning.

Syftet preciseras i följande frågeställningar:

1. Hur kan multimodala arbetssätt bidra till ökat ordförråd hos elever i lågstadiet?
2. Hur kan läsning och dialogisk högläsning främja elevers ordförråd i lågstadiet?

3. Bakgrund

I Lgr22 står det att språket är en central förutsättning för elevers lärande och utveckling i skolan och utgör ett grundläggande redskap för att tänka, kommunicera och lära (Skolverket, 2025, s. 230). I de tidiga skolåren läggs grunden för den fortsatta språkutvecklingen, där ordförråd spelar en avgörande roll för elevers läsförmåga och möjligheter till fortsatt lärande (Silinskas et al., 2023, s. 60–61). Forskning visar att en välutvecklad språklig förståelse är nödvändig för att elever ska kunna tolka och förstå texter, samt använda ord i meningsfulla sammanhang (Alatalo, 2019, s. 110; Schmidt, 2023, s. 73).

Mot denna bakgrund presenteras centrala begrepp och teoretiska perspektiv i följande avsnitt (3.1) ordförråd, (3.2) multimodalt arbetssätt, (3.3) läsning och dialogisk högläsning i undervisningen och (3.4) styrdokument (Lgr22 och kommentarmaterial). Dessa utgör den teoretiska grund som krävs för att förstå studiens metod, resultat och diskussion.

3.1 Ordförråd

Ordförråd utgör grunden för all kommunikation och påverkas av individens intressen och interaktioner (Schmidt, 2023, s. 62). Det är genom språket som människor kan förstå varandra och delta i olika sociala och kunskapsmässiga sammanhang. Redan vid skolstart börjar elevers ordförråd utvecklas mot att bli mer ämnesspecifikt, vilket stärker deras förmåga att delta i samtal och ta till sig undervisning (Schmidt, 2023, s. 43). Ordförråd kan delas in i receptivt och expressivt ordförråd, där det receptiva handlar om de ord som individen kan förstå i ett sammanhang medan det expressiva omfattar de ord som aktivt kan användas i tal och skrift (Killingly et al., 2024, s. 3–4). Ordförrådet kan delas in i bredd och djup vilket handlar om hur många ord man kan medan djupet handlar om hur väl en person känner till ett ord. Ord är av bärande betydelse för att förstå meningar och texter (Vermeer, 2001, s. 218). För att kunna kommunicera i olika situationer behöver individen behärska både vardagsspråk och skolspråk eftersom dessa skiljer sig åt i både omfattning och typ av ord (Andréasson & Sandell Ring, 2025, s. 3). Bristande ordförråd kan leda till känslor av otillräcklighet och frustration vilket ytterligare understryker dess betydelse (Andréasson & Sandell Ring, 2025, s. 1).

För att utveckla ett rikt ordförråd och skaffa sig ordförståelse krävs kunskap om olika språkliga aspekter som ord med flera betydelser, liknelser, motsatsförhållanden samt över och underordning (Andréasson & Sandell Ring, 2025, s. 2). Forskning visar att språklig inläring innebär att använda olika strategier för att förstå, befästa och använda ord (Lindholm & Dahlberg, 2025, s.4; Andréasson & Sandell Ring, 2025, s. 2). Lindholm och Dahlberg (2025) beskriver att det första steget i ordinläring är att förstå ett ords betydelse vilket benämns som en ordförståelsestrategi. Därefter behöver ordet befästas och användas i meningsfulla sammanhang för att bli en del av individens aktiva ordförråd. Detta sker genom ordinlärningsstrategier där elever ges möjligheten att möta och använda ord i kontexter som är relevanta för dem (s. 4).

Ordförståelse är därmed en central del av språkutvecklingen och har stor betydelse för elevers lärande. Språklig förståelse innebär förmågan att tolka och förstå talat språk (Silinskas et al., 2023, s. 61), denna förmåga ligger till grund för vidare utveckling inom läsning, meningsbyggnad och ett nyanserat språk enligt Nya språket lyfter (Skolverket, 2023, s. 1–2). Ordförståelse är också avgörande för elevers läsförmåga och kunskapsutveckling i alla skolämnen. För att förstå nya ord behöver elever kunskap om ordets byggstenar som fonem (språkljud), stavelser och morfem (betydelsebärande delar). Att kunna ett ord innebär inte enbart att känna igen det utan också att kunna uttala och använda det i olika sammanhang, vilket betyder att det är en del av elevens ordförråd (Alatalo, 2019, s. 110).

Begreppet ordförståelse omfattar ett brett spektrum av språkliga färdigheter, inklusive kunskap om ord, meningar och olika textnivåer som ofta relateras till begrepp som språkliga färdigheter och muntliga språkkunskaper (Silinskas et al., 2023, s. 61). För att utveckla ordförråd och ordförståelse krävs en sammanlänkad kunskap där ordets form, betydelse och användning samspelar (Silinskas et al., 2023, s. 60). När elever får möta ord i undervisningen på ett sätt som gör dem elevnära och kontextbundna, stärks deras språkutveckling ytterligare (Schmidt, 2023, s. 73).

Sammanfattningsvis visar forskningen att ordförråd och ordförståelse är sammankopplade och avgörande för både kommunikation och lärande. Att ge elever rika möjligheter att möta, förstå och använda ord i meningsfulla sammanhang skapas förutsättningar för ett långsiktigt språkutvecklande som gynnar eleven i skolan och vardagen.

3.2 Multimodalt arbetsätt

Schmidt (2023) förklarar multimodalt arbete som en dynamisk lärandemiljö där flera arbetsätt används. Resurser som kan användas är språk, bilder, gester och ljud.

Multimodalt arbetsätt öppnar möjligheter för läraren att nyttja ett brett spektrum av kommunikationskanaler som stödjer elevers lärande. Schmidt (2023) menar att undervisningen kan designas utifrån ett multimodalt perspektiv, vilket innebär att olika resurser och uttrycksformer bör användas i undervisningspraktiken, både dialogt och analogt (s.134). Eleverna behöver få testa olika sätt att arbeta för att förbereda eleverna inför deras framtida liv (Schmidt, 2023, s.134).

Multimodalt lärande handlar inte enbart om användningen av olika medier utan innebär även en sammansättning av de fem olika uttrycksformerna språk, visuella uttryck, gester, ljud och rumsliga element (Schmidt, 2023, s. 53–54). Schmidt (2023) anser att multimodalt arbete skapas genom en medveten kombination av dessa uttrycksformer för att främja meningsskapande och förståelse i lärandet. Detta innebär att undervisningen kan organiseras på ett sätt som inte bara fokuserar på verbala eller textbaserade resurser utan även integrerar icke-verbala uttryck för att stödja olika lärostilar och elevers behov (s. 53–54). Lundqvist (2019) menar att multimodalt arbete låter eleverna påverka undervisningen och göra mer begripligt utifrån sitt eget meningsskapande. Varierande verktyg och uttryckssätt ger elever möjlighet att ta till sig kunskap på det sätt som fungerar bäst för dem, vilket stärker både inkludering och lärande (s. 1, 3).

3.3 Läsning och dialogisk högläsning i undervisningen

Eckeskog (2013) skriver om hur undervisningen på olika sätt kan uppmärksamma nya ord samt betydelsen för att få mer förståelse för olika typer av texter (s.39). Dialogisk högläsning innebär att läraren läser högt för klassen och bjuder in eleverna för att tänka och samtala om innehållet. Samtalet innefattar även bokens bilder, vilket ger eleverna ökad förståelse för orden eftersom de sätts i ett sammanhang. Eleverna stärker sin läsförståelse samtidigt som de lär sig nya ord, vilket gör det lättare för dem att läsa på egen hand (Schmidt, 2023, s. 112, 128). Läsning låter eleven möta och utveckla språket mot fortsatt lärande. Eckeskog (2013) beskriver att läraren har en roll i arbetet med olika strategier för att utveckla läsförståelse i tidig ålder. Strategierna innefattar bland annat att arbeta med ord genom att utifrån texter fånga upp svåra ord och tillsammans diskutera och förstå ordens betydelse (s. 42, 56, 83). Eckeskog (2013) betonar att läraren behöver

planera undervisningen så att läsningen utgår från textens innehåll men kan brytas ner i delar för att fokusera på enskilda ord. Detta för att skapa en balans mellan helhet och delar (s.78). Ord är den viktigaste faktorn för språklig förmåga då det är grunden för att förstå meningar och texter, detta innebär att ordförråd och textförståelse har ett nära samband (Vermeer, 2001, s. 217).

Barns förmåga att förstå vad de har läst är ett centralt mål under de tidiga skolåren och har visat sig vara av stor vikt för senare skolgång (Silinskas et al., 2023, s. 60).

Fonologisk medvetenhet utgör en del av den muntliga språkliga förmågan och är dessutom nära relaterad till andra språkliga aspekter såsom ordförråd (Silinskas et al., 2023, s. 63). Fonologisk medvetenhet är kunskapen om språkljud, rim och stavelser samt att kunna identifiera och manipulera språkljud, fonem (Schmidt, 2023, s.47).

3.4 Styrdokument (Lgr22 och kommentarmaterial)

I Lgr 22 skrivs det att eleverna ska lära sig att språket är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära (Skolverket, 2025, s. 230). Eleverna ska få arbeta med ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter (Skolverket, 2025, s. 232). I kommentarmaterialet till kursplanen i svenska står det att ett djupt och brett ordförråd är betydelsefullt för användningen av språkliga uttrycksformer och nödvändigt vid olika typer av kommunikation (Skolverket, 2022, s. 20). Skolan ska hjälpa eleverna att förstå hur ord och yttranden uppfattas av omgivningen beroende på kroppsspråk, tonfall och ords nyanser (Skolverket, 2025, s. 232). Eleverna ska även stimuleras till att uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer (Skolverket, 2025, s. 230). Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper (Skolverket, 2025, s. 6).

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften (Skolverket, 2025, s. 230). Eleverna ska även kunna ge och ta emot muntliga instruktioner (Skolverket, 2025, s. 231).

4. Metod

I detta avsnitt presenteras (4.1) Informationssökning, (4.2) Urval, (4.3) Materialanalys och (4.4) Valda artiklar. I (4.1) informationssökningen redogörs hur artiklarna söks fram, i (4.2) urvalet redogörs vilka kriterier som valts för att välja artiklarna, under (4.3) materialanalysen redogörs hur vi analyserat artiklarna och i (4.4) valda artiklar presenteras en tabell med de valda artiklarna för resultatet.

4.1 Informationssökning

Informationssökningen genomfördes i databaserna Swepub och Education Resource Information Center (ERIC). Swepub är en databas där mycket av forskningen framställs i Sverige och fokuserar på bland annat utbildningsvetenskap. ERIC är en internationell databas som fokuserar på pedagogik och undervisning. Även kedjesökning har genomförts för att hitta relevanta artiklar.

Arbetet började med att undersöka vilka ord som kan användas i sökningen. Två block skrevs med hjälp av vägledning från biblioteket då vi använde ord som "elementary school", "lexical", "word comprehension", "multimodal learning", "vocabulary", "word knowledge". I Swepub fanns det även möjlighet att söka på svenska vilket gav ett större utbud av svensk forskning. Ord som användes i Swepub är "ordförståelse", "lågstadie", "multimodalitet". Scopus AI användes som hjälpmedel för att skapa olika block som kan användas i sökningen i de två databaserna. En söktabell för alla sökord och artiklar som använts finns en tabell i bilagor. Se bilaga 1.

De sökningar som gjorts i ERIC och Swepub är peer review granskade vilket innebär att flera forskare som är experter inom ämnet har granskat innehållet (Nyman & Claesson, 2022, s. 49). I samråd med bibliotekarie har vissa artiklar ansetts varit lämpliga utan att vara refereegranskade.

4.2 Urval

Urvalet utgick från relevanta begrepp och om innehållet har rätt fokus utifrån arbetets frågeställningar. Det som beaktades var titel och sammanfattning där något av de väsentliga begreppen skulle finnas med. För att få ett brett urval har både svenska och internationella artiklar använts. För att forskningen ska vara relevant har en avgränsning från 2015 gjorts, däremot gjordes två undantag med en artikel från 2013 och en från 2012. Undantagen gjordes för att innehållet var väsentligt utifrån arbetets

frågeställningar. Flera artiklar har behövt exkluderas eftersom de antingen fokuserade på äldre åldersgrupp eller inte behandlade språkets struktur samt förståelse.

Sökningen gav totalt 614 träffar på vetenskapliga artiklar. Första granskningen gjordes genom att läsa titel och abstrakt. Andra granskningen fokuserade på resultat och diskussion för att göra ytterligare ett urval. De teman vi utgått från är att innehållet ska fokusera på ordförråd eller liknande synonymer, skolkontext samt åldersspann mellan förskola upp till åk 6. Artiklarna har lästs och diskuterats av båda skribenterna, därför har urvalet skett gemensamt.

Flera artiklar har exkluderats eftersom de inte uppfyllt de tre kriterierna. Andra artiklar som exkluderats har fokuserat på nyanlända, äldre eller vuxna elever eller varit ämnesspecifika inom exempelvis NO. Se bilaga 2.

4.3 Valda artiklar

Det sista urvalet utgick utifrån kriteriet att artikeln tog upp ordförråd i skolkontext i åldersspann mellan förskola upp till åk 6. Här presenteras de 10 valda artiklarna som är med i resultatdelen.

Titel	Författare	År	Land
Building Lexical Representations with Nonverbal Supports	Lawson-Adams, Jessica & Dickinson, David K.	2019	USA
An exploration of instructional practices that foster language development and comprehension: Evidence from prekindergarten through grade 3 in title I school	Hanley Chiang, Walsh Elias, Shanahan Timothy, Gentile Claudia, Maccarone Alyssa, Waits Tiffany, Carlsson Barbara & Rikoon Samuel.	2017	USA

Intentions and flexibility: navigating complex literacypractices in primary education	Forsling Karin & Tjernberg Catharina.	2023	Sverige
“Words are picked up along the way” – Swedish EFL teachers’ conceptualizations of vocabulary knowledge and learning	Bergström Denise, Norberg Cathrine & Nordlund Marie	2022	Sverige
Reading literacy within a teacher preparation programme: What we know and what we should know	Van der Merwe, Zelda & Nel, Carisma	2012	Sydafrika
Stöd för språkutveckling genom mer dialog: förberedelser och genomförande av högläsning i förskolan. Kapitel 14. Stöd för språkutveckling genom mer dialog: förberedelser och genomförande av högläsning i förskolan	Riad Rasmus, Westling Allodi Mara, Siljehag Eva & Bölte Sven	2025	Sverige
Vocabulary instruction in the early grades	Garden Pearl Dean	2022	USA
Förutsättningar för multimodalt meningsskapande i svenskämnets kursplaner på grundlärarutbildningen	Godhe Anna-Lena & Edström Ann-Mari	2021	Sverige
Vocabulary knowledge and reading comprehension account for SES-differences in how school- aged children infer word meanings from sentences	Schneider, J.M, Abel, A.D & Maguire, M.J.	2023	USA

Exploring language skills and well-being in inclusive preschools - The impact of a dialogic reading intervention	Riad Rasmus	2024	Sverige
--	-------------	------	---------

4.4 Materialanalys

Artiklarna som valdes ut under urvalsprocessen hade alla en relevans för studiens innehåll och innehöll de tre kriterierna ordförråd, i skolkontext och åldersspann mellan förskola upp till åk 6. Den utvalda forskningen lästes på varsitt håll för att sedan växla och sammanställa anteckningar och tankar om innehållet. De delar som ansågs vara relevanta för studiens innehåll utifrån syfte och frågeställningar sorterades i kategorierna (5.1) lärarens påverkan på ordförrådsundervisning, (5.2) multimodala lärmiljöer och dess påverkan på elevers ordförrådsutveckling, (5.3) läsningens påverkan på ordförrådsutveckling och (5.4) dialogisk högläsning som stöd för ordförrådsutveckling. Artiklarnas innehåll delades upp i resultatet och andra specifika delar från enskilda artiklar som ansågs viktig för studiens innehåll. Efter att innehållet sorterats sattes delarna ihop till en helhet.

5. Resultat

I detta avsnitt kommer (5.1) lärarens påverkan på ordförrådsundervisning, (5.2) multimodala lärmiljöer och dess påverkan på elevers ordförrådsutveckling, (5.3) läsningens påverkan på ordförrådsutveckling och (5.4) dialogisk högläsning som stöd för ordförrådsutveckling. Punkt (5.1) och (5.2) sammanhänger med frågeställning 1 och (5.1), (5.3), (5.4) är kopplade till frågeställning 2.

5.1 Lärarens påverkan på ordförrådsundervisning

Bergström et al. (2022) menar att lärarens förståelse av ordförråd är nära kopplat till lärarens egna föreställningar om undervisning och lärande. Lärarens kunskaper, övertygelser och intentioner påverkar hur undervisningen utformas och hur elevernas språkutveckling stöds i klassrummet. Lärarens egna erfarenheter formar lärmiljöerna och hur ordförrådsutvecklingen iscensätts (s. 395), vilket även Forsling och Tjernberg (2023, s. 301, 316) understryker genom att lyfta fram lärarens transformationskompetens och flexibilitet i arbetet med elevernas språkutveckling. Lärarens transformationskompetens och flexibilitet innebär att läraren kan anpassa, omforma och variera undervisningen efter elevernas språkliga nivåer och behov för att effektivt stödja deras lärande.

För att främja ordförråd framhäver Garden (2022, s. 75–77) fyra centrala aspekter vilka är meningsfull exponering av ord, avsiktlig undervisning, undervisningsstrategier för ordinläring och möjligheter för elever att använda nya ord. Forsling och Tjernberg (2023, s.304) menar på att läraren behöver kunna hantera variation i klassrummet och ha kunskap om olika metoder, material och bakomliggande orsaker till elevers lärandesvårigheter.

Resultaten i studierna visar även på att elever med begränsat ordförråd riskerar att halka efter i läsningen. Garden (2022, s. 76) betonar därför vikten av att lärare inte bara fokuserar på elevernas läsflyt utan också på att säkerställa att alla elever förstår textens innehåll genom samtal om viktiga ord och deras betydelse. Samtidigt framkommer det att lärarens intentioner, flexibilitet och medvetna användning av multimodala och kollaborativa strategier är avgörande för att skapa lärmiljöer som stödjer både ordförråd och språkutvecklingen (Bergström et al.,2022; Forsling & Tjernberg, 2023; Godhe & Edström, 2021)

5.2 Multimodala lärmiljöer och dess påverkan på elevers ordförrådsutveckling

Lawson Adams och Dickinson (2019) genomförde en studie med elever i årskurs 1 där multimodala arbetssätt användes för att undervisa om ord. Studien undersökte om elevernas receptiva respektive expressiva ordförråd förbättrades genom att undervisa på ett multimodalt arbetssätt. Undervisningen kombinerades med ickeverbala ljud. Eftersom ordförråds kunskap är avgörande för senare läsförmåga användes även verbala definitioner, bilder och ljudeffekter för att uppmärksamma eleverna på ordens egenskaper. Resultatet visar att införandet av ljudeffekter i undervisningen särskilt stödjer utvecklingen av det expressiva ordförrådet, vilket tyder på att multimodala arbetssätt kan vara effektiva för att stärka både förståelse och användning av nya ord (s. 419, 433)

Godhe och Edström (2021, s. 94) framhåller att multimodala och estetiska arbetssätt kan skapa meningsfulla lärmiljöer där flera uttrycksformer samverkar och stödjer elevernas språk, läs och skrivutveckling. Multimodala arbetssätt såsom bild, drama, rörelse och digitala verktyg beskrivs som centrala resurser för att skapa meningsfulla sammanhang där elever kan utveckla sin förståelse av ord och begrepp. Särskilt i de tidiga skolåren framhålls dessa arbetssätt som betydelsefulla för elevers språkutveckling (Godhe & Edström, 2021, s. 96–99). Riad et al., (2025) förklarar att elevers språkliga förmåga utvecklas genom att få använda, öva och pröva med språket (s. 307). Lawson-Adams och Dickinson (2019) menar att multimodala stöd som bilder, gester, ljud och röster gynnar alla elever, men är särskilt betydelsefulla för elever med svagare språklig bakgrund. Flera modaliteter som samverkar ger elever ökade möjligheter att skapa meningar och förstå nya ord samt abstrakta begrepp (421, 433- 434). Lawson-Adams och Dickinson (2019) nämner en undervisningsstrategi som kallas attention- directing attributes, där icke verbala stöd som exempelvis gester hjälper elever att utveckla förståelsen för olika ord (s. 606 – 608).

Flera studier konkretiserar hur olika modaliteter kan stödja ordlärande (Lawson-Adams & Dickinson, 2019, s. 609–611; Godhe & Edström, 2021, s. 98–99). Bilder framstår som ett effektivt stöd för förståelse när de innehåller semantisk relevant information som tydligt kopplar till begreppet (Lawson-Adams & Dickinson, 2019, s. 609–611). Även auditiva inslag som ljud och musik kan förstärka begreppsforståelsen när de används med tydlig semantisk koppling, exempelvis genom att oregelbundna ljud illustrerar begreppet

“kaos”(Lawson-Adams & Dickinson, 2019, s. 611–613). Drama och kroppsligt lärande lyfts också fram som multimodala arbetssätt med potential att stimulera språk och skrivutvecklingen samt ordförråd. Gestaltning av begrepp med hela kroppen ger elever möjlighet att erfara och fördjupa sin förståelse av språkliga uttryck. Effekten avtar dock om gesten inte tillför någon ny semantisk information, vilket understryker vikten av ett medvetet och genomtänkt användande av kroppsliga uttryck i undervisningen (Lawson-Adams & Dickinson, 2019, s. 611–613). Resultaten visar vidare att multimodala arbetssätt är särskilt gynnsamma för elever med språkliga svårigheter eftersom innehållet tydliggörs genom flera uttrycksformer (Lawson-Adams & Dickinson, 2019, s. 605–607).

Ur ett teoretiskt perspektiv knyts detta till en socialsemiotisk förståelse av språk och meningsskapande, där olika uttrycksformer används för att skapa mening i undervisningen om ord (Godhe & Edström, 2021, s. 90–92). Multimodalitet identifieras enligt Lgr 22 (Skolverket, 2025 s. 9) som både egen kunskapsform och som idé, men fokus riktas främst mot lärarstudenters teoretiska förståelse snarare än praktiskt utövande (Godhe & Edström, 2021, s. 95–96). Samtidigt betonas vikten av att blivande lärare utvecklar medvetenhet om hur multimodala arbetssätt kan användas didaktiskt (Godhe & Edström, 2021, s. 95).

Sammanfattningsvis visar resultaten att undervisning där tal, bild, gester, ljus, drama och konkreta material samverkar skapas gynnsamma förutsättningar för elevers ordförråd. När multimodala resurser används medvetet och semantisk genomtänkt stärks både förståelsen av enskilda begrepp och elevernas övergripande språkutveckling (Lawson-Adams & Dickinson, 2019, s. 611–613).

5.3 Läsningens påverkan på ordförrådsutvecklingen

Ord behöver mötas på olika sätt vilket Chiang et al., (2017) beskriver kan göras genom explicit undervisning, det vill säga medvetet, tydligt och strukturerat. Den typen av undervisning utvecklar läsningen och exponerar barn för ord och dess betydelse. Att arbeta med ord i samband med läsning gör att orden sätts i ett sammanhang och skapar möjlighet att samtala om betydelsen av ordet (s. 31). I undervisningen behöver läraren uppmuntra eleverna att hitta nya ord både innan, under och efter läsningen för att utveckla ordförråd och språkfärdigheter (Chiang et al., 2017, s. 22). Bergström et al., (2022) styrker detta och menar att för att demonstrera förståelse av ett ord behöver det uttalas, kommuniceras och kunna sättas in i en kontext (s. 399). Schneider et al., (2023)

förklarar att läsförståelsen har en central betydelse för elevers förmåga att inferera betydelsen av nya ord. Barn lär sig upp till 3000 nya ord varje år men för att bygga en förståelse för ords betydelse behöver de mötas i en kontext (s. 369). Garden (2022) menar att en effektiv ordinläring kräver varierade och rika metoder som både befäster ord och ger eleverna rätt språkupplevelser (s. 78). Undervisningen behöver fokusera på enskilda ord som sedan sätts i ett sammanhang för att bidra till en ökad ordmedvetenhet och ett större ordförråd (Riad et al., 2025, s. 312–313). Forsling och Tjernberg (2023) betonar dessutom vikten av att elever utmanas utefter den proximala utvecklingszonen vilket innebär att undervisningen ska anpassas efter varje elevs förmåga (s. 314). Chiang (2017) styrker detta och menar att läsningen behöver kopplas till tidigare kunskap för att bygga vidare på den kunskap eleven redan har (s.19).

Läsflyt handlar om kunskap om ämnet i texten samt om ordförråd och förståelsen som framkommer i texten (Van der Merve & Nel, 2012, s.144). Van der Merve och Nel (2012) skriver att ordförrådet behövs för att kunna kommunicera på ett bra sätt samt förmågan att känna igen ord vid läsning och kunna använda ord korrekt (s.144). Ordförrådet är en central del när eleverna lär sig läsa. Eleverna får möta ord i ett sammanhang och får därmed förståelse för nya ord som i sin tur kan användas i det vardagliga språket (Van der Merve & Nel ,2012, s.145). Vidare berättar Van der Merve och Nel (2012) att ett grundläggande arbetssätt som används mycket i undervisning om ords betydelse är att lära sig ordet först. Vid läsning kan det vara att läraren går igenom svåra ord innan eleverna börjar läsa (s.145).

Sammanfattningsvis visar resultaten att läsning och ordförståelse är starkt sammankopplade. Elever behöver möta ord i varierande kontexter och få explicit undervisning som integrerar ord och mening i läsning, vilket stärker både språklig förståelse och läsflyt (Chaiang et al., 2017; Bergström et al., 2022; Schneider et al., 2023; Van der Merve & Nel, 2012).

5.4 Dialogisk högläsning som stöd för ordförrådsutveckling

Riad et al., (2025) menar att dialogisk högläsning framträder som en central undervisningsstrategi för att gynna utvecklingen av elevers ordförråd. En medveten och planerad högläsning, där pedagogen aktivt engagerar eleverna i samtal om textens innehåll, bidrar till både ökat ordförråd och fördjupad förståelse av ordets betydelse. Särskilt framhålls betydelsen av att eleverna får möta ett rikt och varierat språk samt ges

möjlighet att använda språket i dialog med andra, både jämnåriga och vuxna (s. 307–308).

Vidare anser Riad et al., (2025) att användningen av dialogiska strategier, såsom riktade frågor, upprepning och utvidgning av elevers yttrande, skapar förutsättningar för att utveckla ordförrådets djup (s. 309–311). Pedagoger ställer öppna frågor och uppmanar eleverna att relatera innehållet till egna tankar och erfarenheter vilket ger eleverna möjlighet att bearbeta och befästa nya begrepp. Upprepad läsning av samma text framkommer också som en betydelsefull strategi, då den ger eleverna flera exponeringar för centrala ord och begrepp, vilket i sin tur stärker både elevernas förståelse och minne (Riad et al., 2025, s. 310–311). Bergström et al., (2022) förklarar att lärare vanligtvis föredrar undervisning där ord sätts i ett sammanhang, exempelvis genom dialogisk högläsning, i stället för ordlistor (s. 396).

Kombinerad högläsning, dialogiska arbetssätt och ett medvetet arbete med ord och begrepp gynnar utvecklingen av ordförråd i de tidiga skolåren (Riad et al., 2025, s. 317–318). Dialogisk högläsning beskrivs som en praktik som kan främja språklig utveckling genom att skapa utökade möjligheter till meningsfull interaktion mellan individer, vilket kan stärka den språkliga utvecklingen och ordförråd (Riad, 2024, s. 84–85). Riad (2024) skriver även att social interaktion som sker i den dialogiska högläsningen spelar en central roll för barns språkutveckling (s. 37).

6. Diskussion

Syftet med denna studie var att se hur läsning och multimodalt arbete utvecklar elevers ordförråd. I diskussionen kommer studiens metod (6.1) samt resultat (6.2), multimodala arbetssätt i undervisningen (6.2.1) och läsningens och dialogiska högläsningens betydelse för ordförrådsutvecklingen (6.2.2) att behandlas.

6.1 Metoddiskussion

I denna studie har vi genomfört litteratursökningar i både nationell och internationell databas. Reliabiliteten för arbetet stärks genom att sökningen har utgått från tydliga sökblock och avgränsningar i de två databaserna Eric och Swepub. Anledningen till detta var att säkerställa ett så brett och representativt forskningsunderlag som möjligt. Studien inkluderar både svensk och internationell forskning för att kunna jämföra olika utbildningskontexter och teoretiska perspektiv, vilket vi anser är en styrka för studien då det blir en tydlig överblick. Samtidigt har detta möjliggjort en bredare förståelse av forskningsfältet och minskat risken för ett alltför snävt eller kontextbundet resultat.

Genom arbetet har Artificial Intelligence (AI) används som ett stöd i forsknings och skrivprocessen. AI har använts för att översätta ord, kortare stycken, hitta synonymer samt som hjälp att formulera meningar, i syfte att säkerhetsställa språklig precision och begriplig variation. Vi är osäkra på akademisk engelska men har tillsammans utifrån egna kunskaper granskat förslagen efter bästa förmåga. AI har även används genom Scopus AI för att hitta nyckelord och skapa sökblock för att hitta passande artiklar till denna studie. Urval och bedömning av artiklar har alltid gjorts av båda skribenterna i relation till studiens syfte.

Vi resonerade kring huruvida både begreppen ordförråd och ordförståelse skulle inkluderas genomgående i arbetet. Då dessa begrepp är nära sammankopplade och delvis överlappar varandra valde vi att använda begreppet ordförråd genom arbetet. För att inte bortse från ordförståelsens betydelse har vi i stället valt att synliggöra och förklara relationen mellan ordförråd och ordförståelse i bakgrunden. Detta gjordes för att skapa en tydligare begreppsanvändning och en mer sammanhållen framställning i arbetet.

Vi valde att inte fördjupa oss i hörförståelse som stöd för utvecklingen av ordförråd trots att begreppet har återkommit i flera artiklar. Anledningen är att hörförståelse i dessa studier ofta benämns översiktligt. Eftersom vårt syfte inte primärt var att undersöka

hörförståelse som fenomen, utan hur man kan utforma lärandet för att stödja elevers utveckling i ordförråd, bedömde vi att en fördjupning inom detta område skulle riskera att bredda studiens fokus för mycket. Detta metodval gjordes för att behålla en tydlig avgränsning och analytisk skärpa.

6.2 Resultatdiskussion

Syftet med denna studie var att undersöka vad forskning säger om hur multimodala arbetssätt samt läsning och dialogisk högläsning kan främja ordförrådet hos elever i åk F-3. I kapitlet redogörs först hur multimodala arbetssätt kan användas i ordförrådsundervisningen. Vidare redogörs läsningen och den dialogiska högläsningens betydelse för ordförrådsutvecklingen.

6.2.1 Multimodala arbetssätt i undervisningen

Resultatet visar att multimodala arbetssätt kan ha en positiv påverkan på elevers ordförråd. Forskningen menar att lärarens vilja och engagemang är avgörande för att planera undervisningen mot ett fortsatt lärande för eleverna (Bergström, 2022, s. 395; Forsling & Tjernberg, 2023, s. 301, 306). Det multimodala arbetssättet kan förstås som olika lärandeteorier. Lawson-Adams och Dickinson (2019) menar att multimodala resurser som gester, bilder och ljud kan fungera som stöd i elevernas ordinläring genom att förstärka förståelsen av begreppet i undervisningen (s. 421). Detta kan kopplas till Lindholm och Dahlberg (2025) som framhåller att ordinläring är en process där elever behöver förstå ett ords betydelse för att kunna befästa det och använda det i meningsfulla sammanhang (s. 4). När flera uttrycksformer som språk, bilder, gester och ljud kombineras skapas flera möjligheter för elever att förstå och bearbeta nya ord och begrepp. Multimodala arbetssätt ses som en undervisningsstrategi där olika resurser samverkar för att stödja elevers meningsskapande (Schmidt, 2023, s. 53–54, 134). Användning av fler uttrycksformer gör att undervisningen blir mer tillgänglig och skapar flera vägar till lärande, vilket lyfts fram av Lundqvist (2019) som menar att multimodalt arbetssätt kan bidra till att undervisningen anpassas efter elevers olika förutsättningar (s.1, 3). I Lgr22 står det att den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper (Skolverket, 2025, s. 6). Eleverna ska även stimuleras till att uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer (Skolverket, 2025, s. 230). I läroplanen står det att undervisningen ska anpassas efter varje elevs förutsättningar och främja en bredare

förståelse av undervisningen som behövs på både individ- och gruppnivå.

Styrdokumentet anger ett kompensatoriskt uppdrag att anpassa undervisningen utifrån varje elevs individuella förutsättningar (Skolverket, 2025, s.6,10). Däremot är det den individuella lärarens kunskap och engagemang som avgör hur uppdraget följs. Forsling och Tjernberg (2023) skriver att lärare med en god erfarenhet kan ge rikare lärandesituationer genom att kombinera olika uttrycksformer för att stärka den kommunikativa förmågan samt ordförståelsen (s. 301, 306).

Resultatet från Lawson-Adams och Dickinson (2019) visade att ett multimodalt arbetssätt där ljud, bilder och gester användes gav en djupare förståelse för ordinläring. När elever får möta ord genom flera uttrycksformer kan begreppen konkretiseras och därmed bli lättare att förstå och använda (s. 421–422). Lawson-Adams och Dickinson (2019) beskriver även en undervisningsstrategi som kallas attention-directing attributes, där icke-verbala stöd som gester, används för att rikta eleverns uppmärksamhet mot centrala delar i ett ords betydelse och därigenom stärka deras förståelse (s. 606–608).

Samtidigt visar resultaten att multimodala arbetssätt inte automatiskt leder till bättre lärande. För att det ska vara effektivt behöver de olika uttrycksformerna bidra med ny semantisk information och inte enbart upprepa det som redan uttrycks verbalt (Lawson-Adams & Dickinson, 2019, s. 611–615). Detta visar att multimodal undervisning kräver en medveten planering och didaktisk tanke från läraren. Forskningen visar även att multimodalitet i lärarutbildningen ofta behandlas mer teoretiskt än praktiskt, vilket kan skapa utmaningar när lärare ska omsätta detta arbetssätt i undervisningen (Godhe & Edström, 2021, s. 95–96). Trots det här har vi upplevt att multimodala arbetssätt oftast används som ett måste och är inte alltid är genomtänkt och anpassat för elevgruppen under verksamhetsförlagd utbildning. Vi har reflekterat över att olika lärare och skolor arbetar på olika sätt och är olika insatta i vikten av multimodala arbetssätt.

Sammanfattningsvis besvarar detta den första frågeställningensvisar både bakgrunden och resultatet att multimodala arbetssätt kan bidra till att stärka eleverns ordförråd. Nya språket lyfter skriver att genom att kombinera olika uttrycksformer och skapa möjligheter för social interaktion och erfarenhetsbaserat lärande kan undervingen ge elever bättre förutsättningar att utveckla sitt ordförråd och begreppsförståelse (Skolverket, 2023, s. 13; Silinskas et al., 2023, s. 60).

Slutsatsen av första frågeställningen är att multimodala arbetssätt främjar elevers ordförråd genom att språk, bilder, gester, ljud och drama förstärker och förtydligar ordens betydelse. Därmed får eleverna skapa ett eget meningsskapande och möjlighet att lära på olika sätt. Däremot behöver undervisningen vara genomtänkt och anpassad till både individ- och gruppnivå.

6.2.2 Läsningens och dialogiska högläsningens betydelse för ordförrådsutvecklingen

Resultatet på denna litteraturstudie visar att arbetet med ord i samband med läsning bidrar till att utveckla elevers ordförråd (Chiang et al., 2017, s. 22, 31). Eckeskog (2013) betonar att läraren behöver uppmärksamma nya och svåra ord i texter och arbeta tillsammans med eleverna för att förklara ordets betydelse (s. 39, 42, 56). När elever får möjligheten att diskutera och bearbeta ord i samband med läsning kan de utveckla en djupare förståelse för språkets betydelse i texten. Garden (2022) skriver att elever som har ett litet ordförråd riskerar att få svårigheter inom läsningen (s. 75–76), vilket understryker lärarens ansvar att redan i tidiga skolår arbeta med ordförråd på olika sätt. Läraren behöver arbeta med ord på olika sätt för att eleverna ska få möta olika strategier som kan användas för fortsatt lärande (Garden, 2022, s. 75–76). Eckeskog (2013) framhåller även att undervisningen bör planeras så att läsningen utgår från textens helhet men samtidigt bryts ner för att fokusera på enskilda ord (s. 78). I läroplanen står det att undervisningen ska ge eleverna möjligheten att utveckla sitt språk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften (Skolverket, 2025, s. 230). Resultatet i denna litteraturstudie stödjer därmed vikten av en undervisning där läraren aktivt arbetar med ord som en del av läsningen. Van der Merwe och Nel (2012) menar att ordförrådet är en central del i utvecklingen av läsförmåga och att elever behöver möta ord i sammanhang för att kunna använda dem korrekt i språket (s. 144–145). Samtal och diskussioner låter elever möta andra barns och vuxnas ord i en kontext som i sin tur bidrar till att kunna använda nya ord i det egna språket (Säljö, 2010, s. 233, 235). Trots detta har vi märkt att flera lärare väljer att bara läsa eller lyssna på böcker med eleverna under fruktstunden utan att diskutera, ställa frågor och samtala om bokens innehåll. Vilket inte stödjer elevernas delaktighet och inläring av nya begrepp och ord.

Vidare visade forskningen att elever behöver få möjlighet att uttala, diskutera och använda ord i kommunikativa situationer för att förstå deras betydelse (Bergström et al.,

2022, s. 399). Detta stöds även av Schneider et al., (2023) som menar att barn kan lära sig upp till 3000 nya ord varje år, men att en djupare förståelse av ord kräver att de möts i meningsfulla kontexter (s. 369). Resultatet kan därför tolkas som att undervisningen där ord sätts i ett sammanhang exempelvis genom läsning och samtal om text, kan bidra till en mer hållbar ordinlärning.

Resultatet visar också att dialogisk högläsning kan vara en betydelsefull metod för att utveckla elevers ordförråd. När läraren engagerar eleverna i samtal om textens innehåll och ställer frågor kring och om begrepp ges eleverna möjlighet att bearbeta språket aktivt samtidigt som det sker en social interaktion som spelar en central roll i barns språkutveckling (Riad et al., 2025, s. 309–311; Riad, 2024, s. 37). Därför kan resultatet indikera att dialogisk högläsning stärker elevers ordförråd som därmed utvecklar läsförståelsen. Forsling och Tjernberg (2023) framhäver vikten av att elever utmanas utefter sin egen proximala utvecklingszon vilket innebär att undervisningen ska anpassas efter varje elevs förmåga (s. 314). I Skolverkets läroplan (2025) står det att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Undervisningen ska stötta elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper (s. 6). Sammantaget har läraren ett ansvar att planera undervisningen så att eleverna utmanas inom kommunikation och språkanvändning för att kunna använda ord i det vardagliga samtalet (Säljö, 2010, s. 67).

Slutsatsen av andra frågeställningen är att elever genom läsning och dialogisk högläsning får möta nya ord som sätts i ett sammanhang. Detta gör att ord och begrepp kan diskuteras och en djupare förståelse sker. Eleverna får möjligheten att samtala och använda orden i en social interaktion vilket gör att eleven själv får använda ord i det talade språket. Däremot har läraren ett ansvar att bearbeta texternas innehåll på rätt sätt och utifrån varje elevs förmåga.

6.3 Vidare forskning

Undervisningen ser olika ut beroende på lärare eftersom kunskap och engagemang skiljer sig. Läroplanen för grundskolan tar upp mål och riktlinjer för undervisningen men inte hur undervisningen ska genomföras (Skolverket 2025). Det är alltså lätt att tolka på olika sätt vilket resulterar i att undervisningen kan skilja sig på flera sätt beroende på hur läraren väljer att arbeta samt hur tolkningen gjorts. Vidare forskning inom området hur

lärare arbetar med ordförråd och ordförståelse bör därför göras för att undersöka hur olika tolkningar av läroplanen påverkar kvalitet och elevers språkutveckling. Ord arbetas med på olika sätt och det läggs olika mycket fokus på i undervisningen vilket hade varit ett forskningsområde att undersöka hur den typen av undervisningen påverkar elevers språkutveckling särskilt i tidiga skolår.

Ytterligare en forskningsfråga att undersöka vidare är hur undervisningen kan utformas för elever med exempelvis språkstörning eller elever med svenska som andraspråk för att utveckla ett större ordförråd.

Referenslista

Alatalo, T. (2019). *Läsundervisningens grunder*. (uppl. 2). Gleerups.

Andréasson, A &. Sandell Ring, A. (2025). *Ordförrådets betydelse för språk-, läs- och skrivutveckling*. (Artikel 5). Skolverket.

<https://www.skolverket.se/download/18.645f1c0e17821f1d15c3829/1623222894776/artikel-5-ordforradets-betydelse-2.pdf>

Bergström, D., Norberg, C & Nordlund, M. (2022). “Words are picked up along the way” – Swedish EFL teachers’ conceptualizations of vocabulary knowledge and learning. *Language Awareness*. 31(4), 393-409.

<https://doi.org/10.1080/09658416.2021.1893326>

Chiang, H., Walsh, E., Shanahan, T., Gentile, C., Maccarone, A., Waits, A., Carlson, B., & Rikoon, S. (2017). *An exploration of instructional practices that foster language development and comprehension: Evidence from prekindergarten through grade 3 in title I school*. National center for education evaluation and regional assistance.

<http://proxy.library.ju.se/login?url=https://www.proquest.com/eric/reports/explorati-on-instructional-practices-that-foster/docview/1968424734/sem-2?accountid=11754>

Eckeskog, H. (2013). *Varför knackar han inte bara på? En studie om arbete med läsförståelse i åk 1-2*. Umeå Universitet. <https://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:629481/FULLTEXT01.pdf>

Forsling, K & Tjernberg, C. (2023) Intentions and flexibility: navigating complex literacy practices in primary education. *Educational Research*, 65(3), 301-319.

<https://doi.org/10.1080/00131881.2023.2209580>

Garden Pearl, D. (2022). Vocabulary instruction in the early grades. *Texas association for literacy education yearbook*, 9. 75-82.

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1367392.pdf>

- Godhe, A.-L. & Edström, A.-M. (2021). Förutsättningar för multimodalt meningsskapande i svenskämnets kursplaner på grundlärarutbildningen, *Högre utbildning*, 11(3), 88–106. <https://doi.org/10.23865/hu.v11.2995>
- Lawson-Adams, J., & Dickinson., D.K. (2019). Sound Stories: Using Nonverbal Sound Effects to Support English Word - Learning in First-Grade Music Classrooms. *International literacy association*. 55(3), 419–44. <https://doi.org/10.1002/rrq.280>
- Lindholm, A. & Dahlberg, M. (2025). Flerspråkiga mellanstadielevens användning av ordförståelsestrategier. *Karlstad Universitet*. 21(1), 1-27. <https://doi.org/10.69826/kapet.2025.39112>
- Lundqvist, J. (2019). *Multimodalt arbete i undervisningen*. Göteborgs Universitet. <https://gupea.ub.gu.se/server/api/core/bitstreams/4aa90b79-b123-4c6c-a776-69e8c4ccea9b/content>
- Nyman, R. & Claesson, S. (2022). *Litteraturstudier i lärarutbildningen, att läsa, skriva och reflektera*. Studentlitteratur.
- Riad, R., Allodi, M. W., Siljehag, E., & Bölte, S. (2025). Stöd för språkutveckling genom mer dialog: förberedelser och genomförande av högläsning i förskolan. I M. W. Allodi & H. Selenius (Red.), *Specialpedagogisk forskning och tidiga insatser* (s. 307–328). Stockholm University Press. <https://doi.org/10.16993/bct.o>
- Riad, R. (2024). *Exploring language skills and well-being in inclusive preschools - The impact of a dialogic reading intervention*. Stockholm University. <https://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:1845601/FULLTEXT01.pdf>
- Van der Merve, Z & Nel, C. (2012). Reading literacy within a teacher preparation programme: What we know and what we should know. *University of Johannesburg*. 2(2). 137-157 <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1187282.pdf>
- Vermeer, A. (2001). Breadth and depth of vocabulary in relation to L1/L2 acquisition and frequency of input. *Applied psycholinguistics*, 22(2), 217-234. <https://doi.org/10.1017/S0142716401002041>

- Schmidt, C. (2023). *Kommunikativa klassrumspraktiker: tidig läs- och skrivundervisning*. (Uppl 1). Studentlitteratur.
- Schneider, J.M, Abel, A.D & Maguire, M.J. (2023). Vocabulary knowledge and reading comprehension account for SES- differences in how school- aged children infer word meanings from sentences. *Language learning and development*. 19 (4), 369-385. <https://doi.org/10.1080/15475441.2022.2081573>
- Silinskas, G., Gedutiene, R., Torppa, M., & Raiziene, S. (2024) Simple View of Reading Across the Transition from Kindergarten to Grade 1 in a Transparent Orthography. *Scientific Studies of Reading*. 28(1), 60-78. <https://doi.org/10.1080/10888438.2023.2220848>
- Skolverket. (2022). Kommentarsmaterial till kursplanen i matematik. Skolverket. <https://www.skolverket.se/getFile?file=9790>
- Skolverket. (2025). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: Lgr22* (3. Rev. Uppl.). <https://www.skolverket.se/download/18.11f7c7851925054d8c642/1727947566208/pdf13074.pdf>
- Skolverket. (2023). *Nya språket lyfter: Bedömningsstöd i svenska och svenska som andraspråk för grundskolan 1-6*. Skolverket. [Ladda ned publikation - Skolverket](#)
- Säljö, R. (2010). *Lärande i praktiken – Ett sociokulturellt perspektiv*. (2 uppl.) Norstedts.
- Westlund, B. (2012). *Att undervisa i läsförståelse, lässtrategier och studieteknik*. (2 uppl). Natur och Kultur.

Bilagor

Bilaga 1: Söktabell

Databas och datum	Sökord	Eventuella avgränsningar	Antal träffar	Antal valda artiklar
ERIC 2026.01.29	("Word comprehension") AND ("elementary" OR "preschool") AND ("literacy")	2015 – 2026 Peer reviewed	253	1
Swepub 2026.01.28	("ordföråd" OR "vocabulary" OR "lexicon" OR "word knowledge" OR "terminology") AND ("lågstadie*" OR "primary education" OR "elementary education" OR "early education" OR "K-6") AND ("strategi" OR "strategies" OR "methods" OR "approaches" OR "techniques")	2015- 2026	3	2
ERIC 2026.01.16	("Word comprehension") AND ("multimodal learning")	2025-2026 Peer reviewed	18	1
Swepub 2026.01.26	("ordförståelse")	refereegranskad	5	2
Swepub 2026.01.26	("ord*" OR "vocabulary" OR "lexicon" OR "word knowledge" OR "terminology") AND ("lågstadie*" OR "primary education" OR "elementary education" OR "early education" OR "K-6") AND ("strategi" OR "strategies" OR	refereegranskad	25	1

	"methods" OR "approaches" OR "technique")			
ERIC 2026.01.28	("Word comprehension") AND ("elementary school") AND ("vocabulary") AND ("word recognition") AND ("reading")	2015- 2026 Peer reviewed	85	1
ERIC 2026.02.16	("vocabulary" OR "lexicon" OR "word knowledge" OR "terminology") AND ("comprehension" OR "understanding" OR "grasp" OR "interpretation") AND ("teaching" OR "instruction" OR "education" OR "pedagogy") AND ("strategies" OR "methods" OR "approaches" OR "techniques") AND ("Sweden" OR "Swedish" OR "Scandinavia" OR "Nordic")	2015- 2026 Peer reviewed	11	1
ERIC 2026.02.16	("reading") OR ("literacy") OR ("text comprehension") OR ("understanding")) AND ("comprehension") OR ("interpretation") OR ("grasp") OR ("insight")) AND ("vocabulary") OR ("lexicon") OR ("word knowledge") OR ("terminology")) AND ("elementary education") OR	Peer reviewed	199	4

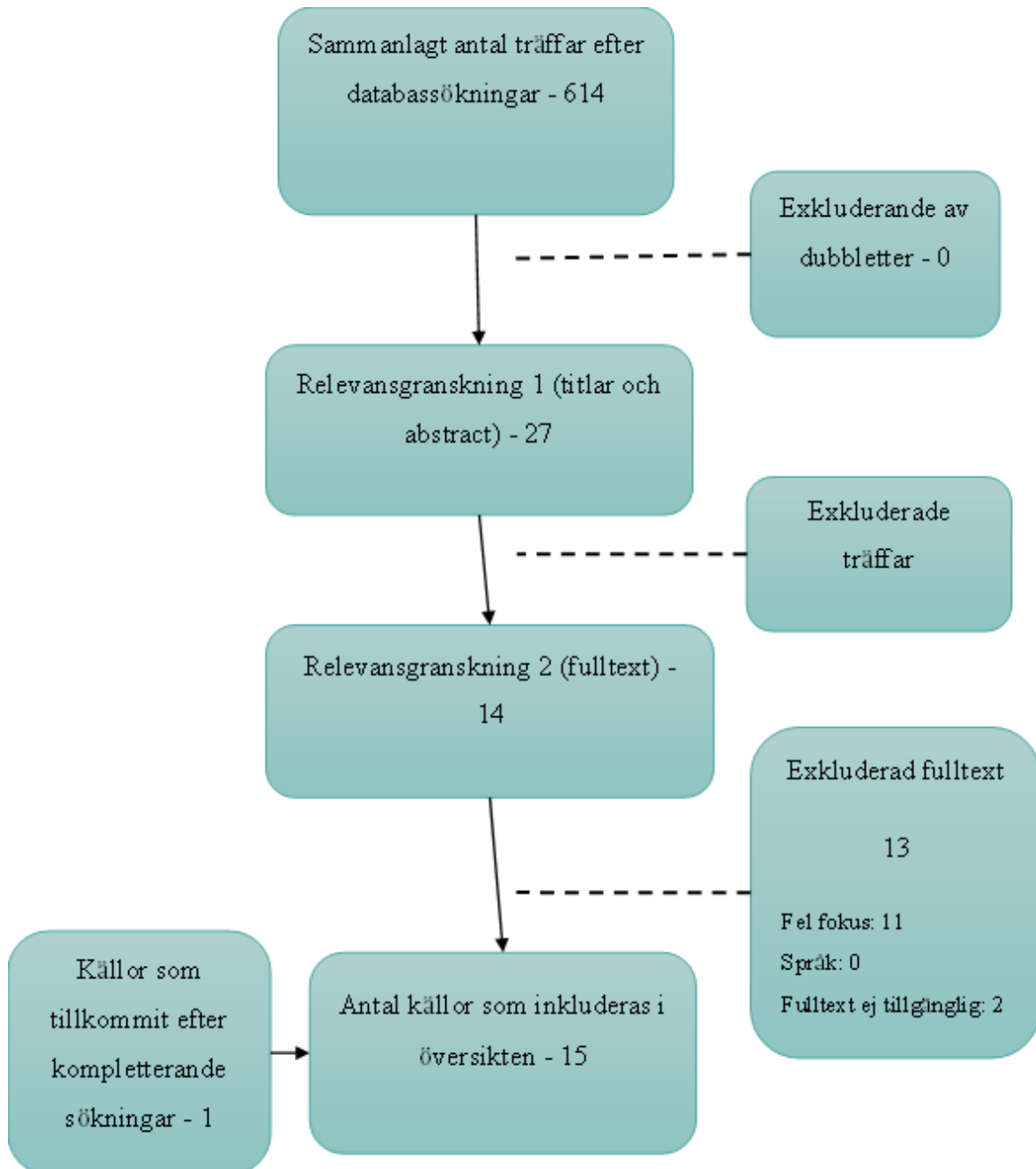
("primary education") OR
("grade school") OR ("K-6")
AND ("instruction") OR
("teaching") OR ("learning")
OR ("curriculum"))

Swepub (multimodalt) (språk OR ord) Referegramskat 15 1

Bilaga 2: Diagram över urvalsprocessen

Bilaga 3: Översikt över analyserat material

Författare Titel Tidsskrift Publiceringsår	Syfte	Design Urval Datainsamling Land	Studiens teoretiska utgångspunkt/ram	Resultat	
Bergström, D., Norberg, C. & Nordlund, M. “Words are picked up along the way” – Swedish EFL teachers’ conceptualizations of vocabulary knowledge and learning Language Awareness, Vol. 31(4), s. 393–409 2022	Att undersöka hur svenska engelsklärare i EFL beskriver och förstår begrepp som rör ordförråds kunskap och ordinläring.	Kvalitativ design med tematisk analys av intervjuer 14 svenska EFL lärare Semistrukturerade intervjuer Sverige	Lärarkognition – hur lärares föreställningar påverkar undervisningen	Lärare förstår vikten av ordförråd men ser det oftast som något som ”plockas upp längs vägen” genom kommunikation i klassrummet. Ordförråd ses sällan som ett eget mål, och lärare använder få explicita metoder för strukturerad ordinläring – fokus ligger på incidental lärande via aktiviteter som läsning och spel	
Chiang Hanley , Walsh Elias, Shanahan	Hur läsförståelse påverkar elevers språkkunskap med	Kvantitativ, explorativ design med	Sociokognitivt/ utvecklingsinriktat perspektiv	Flera undervisningspraktiker,	

<p>Timothy, Gentile Claudia, Maccarone Alyssa, Waits Tiffany, Carlsson Barbara & Rikoon Samuel.</p> <p>An exploration of instructional practices that foster language development and comprehension: Evidence from prekindergarten through grade 3 in title I school</p> <p>IES National Center for Education Evaluation and Regional Assistance</p> <p>2017</p>	<p>fokus på förståelse, ordförråd och ordkunskap.</p>	<p>associationsanalys mellan undervisningspraktiker och elevresultat.</p> <p>83 Title I-skolor (1 035 klassrum; ~5 000 elever) i USA</p> <p>Klassrumsobservationer, standardiserade språktester och läsförståelsetest.</p> <p>USA</p>	<p>på språkutveckling och läsförståelse</p>	<p>engagera elever i orddefinition, koppla text till tidigare kunskap, främja högre ordningens tänkande och fokusera på texters innebörd visade sig ha positivt samband med språkutveckling och läsförståelse.</p> <p>Sammanhanget är explorativt och visar vilka metoder som kan vara lovande för vidare forskning, men ger inte definitiva rekommendationer om effektiv undervisning</p>	
<p>Forsling Karin & Tjernberg Catharina.</p>	<p>Hur lärare i grundskolan kan utforma undervisningen för</p>	<p>Kvalitativ och explorativ design</p> <p>24 lärare i grundskolan</p>	<p>Forskarna använder begrep som intentioner och flexibilitet inom didaktisk design</p>	<p>Lärare uppfattar multimodala metoder kollaborativt lärande, motivation och glädje är</p>	

<p>Intentions and flexibility: navigating complex literacypractices in primary education</p> <p>Educational Research (Routledge Taylor & Francis Group), Vol. 65(3), s. 301–319</p> <p>2023</p>	<p>komplexa litteracitetpraktiker.</p>	<p>Fokusgrupsinterjuver</p> <p>Sverige</p>		<p>viktiga komponenter i undervisningen.</p> <p>Flexibilitet är även detta en viktig komponent i undervisningen</p>	
<p>Garden, P. D</p> <p>Vocabulary instruction in the early grades</p> <p><i>Texas Association for Literacy Education Yearbook</i>, Vol. 9, s. 75–82</p> <p>2022</p>	<p>Att betona vikten av ordförrådsundervisning i de tidiga skolåren (åk F–3) och ge exempel på hur sådan undervisning kan se ut för att stödja läsförståelse och språkutveckling</p>	<p>Praktisk artikeldiskussion (översikt och argumentation)</p> <p>-</p> <p>Litteraturbakgrund, didaktiska exempel och erfarenhetsbaserade resonemang</p> <p>USA</p>	<p>Relation mellan ordförråd, läsförståelse och tidig literacy; implicit stöd från forskning om vokabulärens roll i literacyutveckling</p>	<p>Artikeln lyfter fram att: ordförråd är en grundläggande komponent för läsförståelse; att tidig och explicita ordförrådsstrategier (t.ex. planerad ordlektion, kontextlues, upprepade exponeringar) är viktiga för att motverka ordförrådsgap och</p>	

				förbättra barns förmåga att förstå text. Den betonar också behovet av systematisk, rik och mångsidig ordförrådsundervisning i de första skolåren	
<p>Godhe, A.-L. & Edström, A.-M.</p> <p>Förutsättningar för multimodalt meningsskapande i svenskämnet kursplaner på grundlärarutbildningen</p> <p><i>Högre utbildning</i>, Vol. 11(3), s. 88–106</p> <p>2021</p>	<p>Att analysera hur multimodalt meningsskapande framträder i kursplaner för svenskämnet inom grundlärarutbildningen och vilka förutsättningar detta ger för studenters möjligheter till multimodalt meningsskapande</p>	<p>Kvalitativ dokumentanalys av kursplaner</p> <p>Kursplaner för svenskämnet vid fyra svenska lärosäten</p> <p>Textanalys av kursplaner</p> <p>Sverige</p>	<p>Fenomenografiskt/performativt perspektiv på multimodalitet och meningsskapande</p>	<p>Analysen visade tre huvudsakliga förhållningssätt till multimodalitet: som digitalitet, som ett stöd för annat lärande och som kunskapande i sin egen rätt. När multimodalitet ses som kunskapande fokuseras processer och relationella aspekter snarare än representationer i form av produkt, vilket ger mer holistiska möjligheter för</p>	

				studenters meningsskapande.	
<p>Lawson-Adams, Jessica & Dickinson, David K.</p> <p>Building Lexical Representations with Nonverbal Supports</p> <p>Reading Research Quarterly (International Literacy Association), Vol. 55(3), s. 419–444</p> <p>2019</p>	<p>Hur icke-verbala effekter kan hjälpa förstaklassare att lära sig ord bättre.</p>	<p>Kvalitativ interventionsdesign</p> <p>Förskoleklasser i musikklassrum</p> <p>Observationer och läromaterial/ljudeffekter</p> <p>USA</p>	<p>Sociokulturellt och multimodalt lärande perspektiv</p>	<p>Användning av icke-verbala ljudstöd förbättrade ordinläring och elevernas engagemang</p>	
<p>Riad, R.</p> <p>Exploring language skills and well-being in inclusive preschools – The impact of a dialogic reading intervention</p>	<p>Att utforska effekterna av dialogisk högläsning/intervention på barns språkutveckling och välbefinnande i inkluderande förskolemiljöer</p>	<p>Interventionell longitudinell studie med flera delstudier (bl.a. mätning före/efter intervention samt validering av välbefinnandemått).</p>	<p>Sociokulturellt & interaktionistiskt perspektiv på språkutveckling och välbefinnande</p>	<p>Dialogisk läsning främjar barns språkutveckling med ökade ordförråd och muntliga färdigheter efter interventionen, oavsett språkbakgrund.</p> <p>Självskattat</p>	

<p>Doktorsavhandling, Department of Special Education, Stockholm University 2024</p>		<p>ca 85st femåriga barn i förskola, samt pedagoger involverade i intervention Språkliga tester (berättarförmåga och ordförråd), självskattningsinstrument för välbefinnande, observationer Sverige</p>		<p>välbefinnande förändrades inte signifikant över interventionen men kan mätas i förskole kontext. Metoden bedöms genomförbar och relevant i inkluderande förskole praxis.</p>	
<p>Riad, R., Westling Allodi, M., Siljehag, E. & Bölte, S. Stöd för språkutveckling genom mer dialog: förberedelser och genomförande av högläsning i förskolan Kapitel i antologi <i>Specialpedagogisk</i></p>	<p>Att beskriva hur dialogisk högläsning kan användas som en språkfrämjande praktik i förskolan, hur den introducerats i svensk förskolepraktik samt delar av resultaten från empiriska studier.</p>	<p>Teoretisk/empirisk kapitelgenomgång: kombinerar översikt och exempel från praktik och tidigare studier - Data insamling av språktester som mätte barnens ordförråd och berättarförmåga vid förtest, mellantest och</p>	<p>Sociokulturellt och språkutvecklande perspektiv med fokus på dialog och interaktion</p>	<p>Kapitlet visar att dialogisk högläsning, baserad på språkutvecklande principer, kan skapa engagemang och muntlig interaktion hos barn och stödjare ordförråd och ordförståelse genom att kombinera rikt språk med aktivt samtal kring</p>	

<p><i>forskning och tidiga insatser</i> (Stockholm University Press) 2025</p>		<p>eftertest. Samt dokumenterades pedagogernas erfarenheter genom reflektionsblanketter och coaching under studiens gång. Sverige</p>		<p>texten. Metoden är evidensbaserad och anses lämplig i inkluderande förskole praktik.</p>	
<p>Schneider, J. M., Abel, A. D. & Maguire, M. J. Vocabulary knowledge and reading comprehension account for SES-differences in how school-aged children infer word meanings from sentences</p>	<p>Att undersöka hur ordförråds kunskap och läsförståelse bidrar till socioekonomiska skillnader (SES) i barns förmåga att härleda betydelsen av ord från sammanhang.</p>	<p>Att undersöka hur ordförråds kunskap och läsförståelse bidrar till socioekonomiska skillnader (SES) i barns förmåga att härleda betydelsen av ord från sammanhang. 240 skolbarn, 8–16 år Standardiserade tester: ordförråd (PPVT-4), läsförståelse (GORT-V), arbetsminne, fonologisk</p>	<p>Kognitivt språk- & läsutvecklingsperspektiv; SES-relaterade språkutvecklingsteorier</p>	<p>Barn från högre SES presterade generellt bättre på att härleda ordbetydelser, men SES-skillnaderna förklarades i stor utsträckning via ordförråds kunskap och läsförståelse. Ordförrådets roll var särskilt stark hos yngre barn (<11 år), medan läsförståelse var viktig för barn i alla åldrar.</p>	

<p><i>Language Learning and Development</i>, Vol. 19(4), s. 369–385 2023</p>		<p>bearbetning, samt ett experimentellt ord-härledningsuppgift USA</p>		<p>SES i sig var inte en direkt orsak utan verkade genom dessa språkliga färdigheter.</p>	
<p>Van der Merwe, Z. Nel, C. Reading literacy within a teacher preparation programme: What we know and what we should know South African Journal of Childhood Education 2012</p>	<p>Att analysera hur läs- och literacykomponenter ingår i ett lärarutbildningsprogram och diskutera vad som ingår respektive saknas i förberedelsen för att undervisa läsning.</p>	<p>Kvalitativ dokumentanalys av kursplaner och modulbeskrivningar Lärarutbildningsprogram (grundnivå) på ett sydafrikanskt universitet Dokumentanalys, textanalys av kursplaner och moduler Sydafrika</p>	<p>Literacyutbildning och komponentanalys av läskraftskompetenser</p>	<p>Studien visar att läs-/literacykomponenter finns spridda och nämns ytligt i utbildningen, men att ett sammanhängande, evidensbaserat ramverk för att träna blivande lärare i läsinstruktion saknas och endast förekommer “lite och oklart” i kursplanerna. Detta innebär att pre-service-lärare inte får tillräcklig explicit träning i de viktigaste</p>	

				komponenterna för effektiv läsinstruktion	
--	--	--	--	--	--